

MINISTERIE VAN DEFENSIE

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 3 18 73 87
Telefax 070 - 3 18 79 51

Aan:
Zie verzendlijst

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer DIS 96001936	Datum 15 augustus 1996
-----------------	-------------------	-----------------------------------	----------------------------------

Onderwerp: Ontwikkelingen in de voormalige Joegoslavische Federatie

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie (50/96) over de huidige ontwikkelingen met betrekking tot het voormalige Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst,

mr J.C.F. Knapp
Brigade-generaal

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 318 8004

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

[REDACTED]

VERZENDLIJST behorende bij brief MID nr. DIS 6001936 d.d. 15 augustus 1996

AAN:

Minister van Defensie)

d.t.v. Secretaris Generaal

Staatssecretaris)

CDS

PCDS

SC-O

DAB

Ministerie van Algemene Zaken

t.a.v. Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

t.a.v. Dhr. [REDACTED]

Ministerie van Buitenlandse Zaken

t.a.v. plv DGPZ

NL-HPMV NAVO-Brussel

IMS/INT DIV, t.a.v. kol [REDACTED] d.t.v. HPMV

Defat Belgrado

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 318 8004

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

[REDACTED]

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST/CO
Afdeling Inlichtingen

ONTWIKKELINGEN IN DE VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE FEDERATIE
(50/96)

(Afgesloten 150800A AUG 1996)

Conclusie/voorzicht

- Met het naderen van de verkiezingen in Bosnië-Herzegovina proberen de heersende partijen SDA, SDS en HDZ in toenemende mate hun eigen belangen veilig te stellen en, indien mogelijk, hun invloed uit te breiden.
- RS president Plavsic geeft aan dat de RS onder geen enkele voorwaarde afstand wil doen van Brcko en desnoods bereid is om voor het behoud van deze stad de wapenen weer op te nemen.

Bosnië-Herzegovina

Moslim-Kroatische Federatie (MKF)

Bijzonderheden SDA verkiezingscampagne

In Sanski Most worden invloedrijke personen door de SDA er toe gedwongen lid te worden van de SDA om zo hun huis en baan zeker te stellen. Op 6 augustus jl. kregen zowel de voorzitter als de vice-voorzitter van de oppositiepartij SBiH (van Silajdzic) in Sanski Most een huisuitzettingsbevel. De SBiH-leiders gingen ervan uit dat de genoemde huisuitzettingsbevelen een politieke achtergrond hadden en bedoeld waren om de oppositiepartijen te onderdrukken. Door de oppositiepartijen te onderdrukken en invloedrijke personen aan zich te binden tracht de SDA een verkiezingsoverwinning in de regio zeker te stellen. Al eerder is gerapporteerd dat de SDA er weinig democratische principes op na houdt. Het is te verwachten dat tot aan de verkiezingen dit soort incidenten zullen blijven plaatsvinden, ook bij de andere grote partijen, de Bosnisch-Kroatische HDZ en de Bosnisch-Servische SDS.

Bosnische Kroaten verlaten Centraal B-H

Ongeveer 1.000 Bosnische Kroaten hebben onlangs de omgeving van Kiseljak verlaten en hun toevlucht gezocht in West-Herzegovina, waar ze niet omringd zijn door Moslims. De Bosnisch-Kroatische verplaatsingen lijken ingegeven door de overtuiging dat Bosnisch-

[REDACTED]

Kroatische enclaves, zoals de pockets rond Kiseljak, Vitez en Dastansko, op termijn in een verder isolement zullen raken en door de Moslims zullen worden gedomineerd. Derhalve hebben bovengenoemde Bosnische Kroaten besloten om reeds voor de verkiezingen van september a.s. hun toevlucht te zoeken tot het "vasteland van Herzeg Bosna", waarvan de etnische samenstelling, door de gezamenlijke grens met het Kroatische moederland, in een grotere mate gegarandeerd is. Het feit dat de Bosnisch-Kroatische autoriteiten geen maatregelen hebben genomen om de uittocht van deze Bosnische Kroaten uit de Kiseljak-pocket te voorkomen, geeft mogelijk aan dat ook de Bosnisch-Kroatische autoriteiten hun dominantie in de Kroatische pockets na de verkiezingen in twijfel trekken en deze in feite al hebben opgegeven.

Verscherpte controle aan (Bosnisch-) Kroatische grens

Recentelijk hebben de Kroaten de controles aan de grens met het door Bosnische Kroaten gedomineerde Herzeg-Bosna verscherpt. Voor de mensen die vanuit Bosnië-Herzegovina naar Kroatië willen reizen is het overleggen van een geldig paspoort verplicht gesteld. De verscherpte grenscontroles door de Kroaten zijn waarschijnlijk van hogerhand opgelegd in verband met de naderende verkiezingen in Bosnië-Herzegovina. Hiermee willen de Kroaten het grensverkeer nadrukkelijker controleren opdat zeker wordt gesteld dat alle Bosnische Kroaten op 14 september a.s. van hun stemrecht gebruik zullen maken.

Bosnisch Servische Republiek (RS)

Harde uitspraken Plavsic

Gedurende de reis naar de op 13 augustus te inspecteren VRS-site te Han Pijesak heeft COMARRC Generaal Walker een gesprek gehad met de president van de RS Mw. Plavsic. In het gesprek werden de continuerende schendingen van het Dayton-accoord door de VRS aan Plavsic voorgelegd. Plavsic verklaarde dat zij als 'opperbevelhebber' van de VRS van dit soort voorvallen op de hoogte moet worden gesteld. Walker verklaarde dat hij in de toekomst correspondentie aangaande schendingen naar Plavsic zou zenden. Hij verklaarde later dat hiermee in de toekomst meer politieke controle op de VRS uitgeoefend ging worden. Walker verklaarde na het gesprek dat Plavsic zeer duidelijk een hardliner is. Aangaande de IEBL verklaarde zij dat dit 'een lijn van steen' is. Eveneens verklaarde zij dat de situatie rond Brcko voor de VRS een reden is om de gevechten te hervatten. Desgevraagd verklaarde zij tegen Walker dat om dit te voorkomen '12 km Moslim gebied' nodig was om de Posavina-corrridor te verbreden.

Het was te verwachten dat Plavsic, als opvolger van Karadzic, acteert conform de beginselen van haar voorganger. Het valt hierdoor ook ten zeerste te betwijfelen of Plavsic, na hierdoor door Walker te zijn geïnformeerd, stappen onderneemt tegen de VRS. De opmerking van Plavsic over Brcko geeft zeer goed de RS-gedachtengang weer over de situatie rond Brcko. Het moge bekend zijn dat Brcko zeer strategisch gelegen ligt in de verbindingscorridor tussen de RS-gebieden. Momenteel is er onduidelijkheid binnen de arbitrage commissie voor Brcko, met name door de RS-vertegenwoordiger, over welk gebied nu precies vergaderd moet worden. Ook in Dayton staat enkel 'Brcko' vermeld zonder te specificeren of het hier de stad of de omgeving betreft. Met genoemde uitlating tracht Plavsic waarschijnlijk de internationale

[REDACTED]

gemeenschap onder druk te zetten om een beslissing aangaande Brcko ten gunste van de RS te nemen. Ook de opmerking aangaande de IEBL strookt geheel met de Bosnisch Servische gedachtengang. Enerzijds kan de opmerking bedoeld zijn om aan te geven dat de RS niet bereid is om territoriale en mogelijk ook politieke concessies te doen. Anderzijds kan de opmerking bedoeld zijn om aan te geven dat een vrije overschrijding van de IEBL door andere entiteiten niet wordt nagestreefd.

Kroatië

Verplaatsing vluchtelingen uit Kuplensko.

Op 31 juli j.l. is het door ongeveer 2500 Abdic aanhangers bevolkte kamp Kuplensko (Kroatië) gesloten. Momenteel zijn deze mensen gehuisvest in het vluchtelingenkamp te Gasinci (eveneens Kroatië). Het bureau voor vluchtelingen (ODPR) is in dit kamp gestart met de registratie van kiezers voor de op 14 september aanstaande te houden verkiezingen in Bosnië.

Kuplensko was geen officieel erkend vluchtelingenkamp. De in Kuplensko aanwezige Abdic-aanhangers werden derhalve ook niet door de UNHCR en andere organisaties als officieel vluchteling erkend en konden dus niet als kiezer worden geregistreerd. Gasinci heeft deze status wel waardoor de Abdic-aanhangers wel kunnen worden geregistreerd als kiesgerechtigde. Gevolg hiervan is dat zij nu vanuit het kamp kunnen gaan stemmen en dus niet naar hun voormalige woonplaatsen in de voormalige Bihac enclave hoeven terug te keren. De afgelopen periode hebben met name SDA-volgers regelmatig naar de voormalige Bihac enclave terugkerende Abdic-aanhangers lastig gevallen. Het merendeel van deze mensen keerde derhalve wederom terug naar Kuplensko. Behoudens Abdic heeft ook Kroatië belang bij de deelname van Abdic aan de verkiezingen. In het verleden hebben Abdic en Kroatië elkaar meerdere malen gesteund. Mogelijk streeft Kroatië er nog immer naar om de gematigde Abdic als politieke tegenhanger van de SDA te laten optreden. In het geval dat Abdic zijn verkiezingscampagne zal gaan voeren in de voormalige Bihac enclave, bestaat er een zeer grote kans op incidenten. Al eerder kwam het in de voormalige enclave tot ongeregelde heden tussen de SDA en een, in dit geval andere, oppositiepartij.

Kroatië belemmert terugkeer van Krajina-Servische vluchtelingen

Op 6 augustus jl. heeft de UNHCR kritiek geuit op de Kroatische regering vanwege haar pogingen om de terugkeer van Krajina Serven uit de FRJ te verhinderen. Servische vluchtelingen, die er wel in geslaagd zijn naar Kroatië terug te keren, zouden daar geïntimideerd en lastig gevallen worden.

Momenteel bevinden zich nog ca. 175.000 Servische vluchtelingen uit de Krajina in kampen in het westen van de FRJ. Deze vluchtelingen vormen een zware last voor de economie van de FRJ, die ondanks de opgeheven VN-sancties nog nauwelijks progressie vertoont. Hoewel de presidenten Tudjman en Milosevic vorige week, tijdens hun ad-hoc top in Griekenland, de terugkeer van deze Servische vluchtelingen naar Kroatië zijn overeengekomen, valt te betwijfelen of in de praktijk veel Krajina-Serven zullen (willen) terugkeren. Hoewel Milosevic van zijn financiële last af wil, lijkt de behandeling die de in Kroatië achtergebleven Krajina-Serven tot nu toe hebben gekregen (mishandeling, intimidatie etc.) niet uit te nodigen tot een grootschalige terugkeer van de vluchtelingen. Daarnaast heeft Tudjman er geen belang bij de terugkeer

[REDACTED]

van deze Servische vluchtelingen te bevorderen, aangezien het geen potentiële HDZ-stemmers betreft nog afgezien van de financiële last en etnische problemen die weer de kop zullen opsteken. Hoewel een en ander dient afgewacht te worden, lijkt de overeenkomst van Milosevic en Tudjman op dit punt in ieder geval meer een loze belofte te zijn.

Federale Republiek Joegoslavië (FRJ)

Positie van chefstaf VJ openlijk ter discussie gesteld

Uit officierskringen binnen de VJ is vernomen dat het ontslag van generaal Perisic, chefstaf van de VJ, ophanden is. Als reden wordt opgegeven het groeiend aantal zaken waarover verschil van mening bestaat tussen Perisic en de politieke leiding in de FRJ. Voor de opvolging komen twee personen in aanmerking: de huidige plaatsvervangend chefstaf, generaal Ojdanovic generaal Velickovic, de huidige opperbevelhebber van de luchtmacht, wiens naam de laatste tijd nadrukkelijker wordt genoemd. Velickovic staat bekend als een bekwaam officier die geen politieke ambities heeft en er de voorkeur aan geeft dat de VJ een neutrale houding aanneemt waar het politieke onderwerpen betreft.

Er doen al enige tijd geruchten de ronde over het op handen zijnde ontslag van Perisic. Indien dit plaatsvindt betekent dit de volgende stap in een pakket van maatregelen van president Milosevic om de macht van de VJ in te perken teneinde zijn eigen positie zeker te stellen. Beide kandidaten voor de functie van chefstaf worden gezien als uitgesproken loyalisten van Milosevic. Voor Velickovic spreekt dat hij in tegenstelling tot Ojdanovic, die tijdens de acties van de VJ in 1991 in Bosnië commandant was van het Uzice korps, nooit direct betrokken is geweest bij gevechtsacties in voormalig Joegoslavië. Eveneens is in zijn voordeel dat Velickovic uit Pozarevac, de geboorteplaats van Milosevic, afkomstig is. Door Velickovic aan te stellen zou Milosevic voorkomen dat hem verweten kan worden dat hij militairen in de leiding van de VJ opneemt die zich mogelijk schuldig hebben gemaakt aan oorlogsmisdaden. Velickovic is een zeer geschikte kandidaat voor Milosevic, in wiens ogen er geen plaats binnen de VJ is voor officieren die er afwijkende meningen op nahouden en zich inlaten met de politiek.